

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

PIRO EN HARLEKIJNTJE

Sprookjesspel in drie bedrijven

door

YVONNE WAEGEMANS & RAF. MATTHYS

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ACHT tekstbrochures bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan: S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes!

© 1982 Toneelfonds J. Janssens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

TREDEN OP :

PIRO

(draagt het gewone Pierrot-kostuum).

HARLEKIJNTJE

(pakje van gekleurde lappen. Pinnemuts met belletjes).

DIRECTEUR

(habijt met hoge hoed).

ANTONIUS

(baard en monnikspij).

PECTOIDJE

SOLFERSTAARTJE

KOOLKOPJE

BOLSJEWIEKSKE

Duiveltjes. (dragen het gewone duivelspakje, doch met staartje. « Madame » de duivel, draagt horens, en is omhuld met zwarten mantel, vol heiligenbeeldkens).

PIETERNELLEKE

ZONNESTRAALTJE :

Engeltjes. (een paar vleugels : loshangende lappen).

DOKUS

Varkentje uit ijzerdraad en stof of triplex vervaardigd en vastgemaakt op een plankje. Staart uit wasdraad.

MADLIEFJE

Groen, smal kleedje tot op de voeten en een donkerder groene kraag. Daarop de witte kroonblaadjes, verstevigd met ijzerdraad, om het op-en-neerhalen te vergemakkelijken (kan ook uit karton gemaakt). Als hoofddekseel een gele alpenmuts.

KABOUTER KOLIBRI
KABOUTER TIERLANTIJN
RENAAT, alias BIBBERAAR

slaaf van Hella. Gebogen, bevend oud ventje. Lompenpak. Nadien, zelfde pak, doch flinke jongen.

HELLA, de HEKS

(in kattengedaante: Kattenhuid en masker. In ware gedaante: een rok, jak en hoofddoek).

JASSMEESTER

Kikker, groen of bruin pakje, met masker.

FLIEFLODDERKE

Nachtvlinder. Mooi vlinderkleed met vleugelmouwen. Voelsprietjes op het spannende mutsje.

VROUW KRAAI

Grijs pakje met zwarte vleugels. Vleugelmouwen.

ALVADER

Lange magere asceetgestalte. Grijs los kleed. Grijs lang haar en grijzen baard.

TOONEELSCHIKKING :

Het eerste bedrijf speelt in het Theater Sint Antonius. Een avondvertooning... (de « poppen » zijn natuurlijk levende acteurkens die de poppen nadoen !)

Als het doek opgaat, ziet men het voorhang van het poppentheater, op een halven meter afstand van het doek.

Langs één kant is er een klein hokje van zoowat een halven meter hoog, waarin Piro en Harlekijntje hun voorspelletje spelen. Het is een plank, schuin tegen een scherm aangezet, waar alleen hun bovenlijf uitsteekt.

Die plank moet verplaatsbaar zijn, gezien ze weggenomen wordt, bij den aanvang van het poppenspel.

In het midden, twee duiveltjes met een soort uithangbord, waarop een paar fantastische koppen zijn aangebracht.

Achter het hier hooger bedoeld voorhang is het eigenlijke poppentooneel. Op den achtergrond een bankje voor Sint Antonius. Rechts een moestuintje met papieren koolen en savooien.

Het gordijn op den achtergrond kan in het midden gedeeltelijk opengeschoven worden, en vormt dusdanig met den fond, die een halven meter achter bedoeld gordijn hangt, de rustkast voor de poppen.

In dat soort nis staat een houten bankje waarop de acteurs stijf op een rijtje zitten, na hun vertooning.

Het tweede bedrijf speelt in een bosch. 't Is nacht en heldere maneschijn. Op den achtergrond staat een groote, knoestige boom, waarin een klein deurtje is aangebracht, en langswaar Kolibri verschijnt.

Verder, paddestoelen, boomen, een paar steenen, kortom, de gewone boschgarnituur.

Links is er een heuveltje, steenklomp of boomtrunk, waartegen Piro en Harlekijntje kunnen rusten.

Het Madeliefje staat rechts, juist tegenover het heuveltje, dus goed in het zicht der rustende kinderen.

Het derde bedrijf speelt eveneens in het woud. Naarmate de kinderen het heksenhol naderen, verdooft het licht.

Op korten afstand van het doek hangt er weer een voorhang als bij het poppentheater. Daarvóór komen de zoekertjes op : het is het boschpad.

Als dat gordijn openschuift, komt er een plekje bosch, met op den achtergrond het heksenhol. Bij den aanvang van het derde bedrijf is dit hol afgesloten, en het « interieur » komt slechts later te voorschijn, op dezelfde manier, en op dezelfde plaats als éérst de « rustkast » der poppen.

Rechts is de rotsachtige ingang. In het midden een boomtrunk of steen, waarop Alvader gaat zitten bij het onderzoek.

Het gordijn op den achtergrond, dat het heksenhol afsluit, en meteen dus de buitenmuur vormt der heksenkeuken, schuift maar open wanneer de Heks, Bibbebaar, Piro en Harlekijntje in de grot leidt, om haar wandaad te voltrekken. Die opening dient dus slechts als kijkgat voor de toeschouwers.

Inboedel van die keuken : De muurbekleding, bestaat uit zwarte en roode doeken (de zwarte fond uit de poppenkast, behangen met roode doeken). Daarop zijn een reusachtige doodskop en monsterfiguren vastgemaakt.

In den linker hoek een ketel : afsluiting van ongeveer één meter hoogte. Hij is beschilderd met fantastische vlammentongen. De heks moet achter die plank kunnen duikelen, en verder ongemerkt wegkruipen.

Daarnaast staat een trapje uit drie, vier treden, dat de heks dient tot stoel en waarop deze klimt om gemakkelijk in den ketel te springen. (om bij den sprong den vervaarlijken donderknaal te bekomen, stampst men best een varkensblaas stuk)

Uit de hoogte daalt een reusachtige ringslang of krokodil. Een primitieve vleeschblok met allerlei messen kan er ook wel bij.

In een hoek zit een uil of een kat te knipoogen...
Spookachtig licht.

PIRO EN HARLEKIJNTJE

EERSTE BEDRIJF

Als het doek opgaat, wippen Piro en Harlekijntje recht in hun hokje. Ze spelen een soort voorspelletje om volk te lokken. Piro tokkelt op zijn mandoline een gekend volkswijsje, waarop Harlekijntje een koddig dansje uitvoert. Harlekijntje kan ook op potdeksels slaan, met gekke hansworstachtige gebaren. Dan komt op, in pitte-leer, de

DIRECTEUR *(tot het volk)*. — Hallo, Dames en Heeren! Komt zien! Dit is het beroemde poppentheater Sint Antonius! Het grootste poppentheater ter wereld! *(Harlekijntje doet aapachtig den directeur na)* Hier wordt vertoond het wonderbare leven van Sint Antonius met zijn varken! Groot mirakelspel in één bedrijf! Eeuwen oud en altijd nieuw! Alomgekend door oud en jong! Komt zien, Dames en Heeren! 't Werd twintig maal gespeeld voor hare Majesteit de Keizerin Atchie van China, dewelke ons uit dankbaarheid heeft vereerd met de ridderorde van de gouden lotusbloem! *(toont een reusachtige gouden bloem op zijn jas)*

Hallo! Hallo! Komt zien, Dames en Heeren! Sint Antonius met zijn varken! Eénig op de wereld! *(met een wenk naar Piro en Harlekijntje)* Hallo! Nog een airke muziek, en de vertooning gaat beginnen! *(af)*

Piro speelt op zijn mandoline, of trommelt, en Harlekijntje maakt maar lawaai op zijn deksels. Er kan ook een duvelke rechtspringen dat een paar trompetstooten ten beste geeft. (Dat is ad libitum) Dan drie

felle kloppen, en het doek van het poppentheater gaat omhoog. Sint Antonius zit op de knieën, met zijn varkentje naast zich. Natuurlijk zijn de bewegingen van de poppen zeer houtherig en stijf.

ANTONIUS (*ietwat lamenteerend*). — Onze Vader, die in de Hemelen zijt, wees mij, armen zondaar, genadig! Zie, voor U heb ik de wereld met zijn zondige boosheid verlaten! Voor U leef ik als een eenzame kluisenaar in deze groote, wilde woestijn!... Maar Heere, laat uw dienaar dan in peis en vrede bidden en boete doen, en verlos me, o verlos me van die sarrende, kwelende duivels! Amen.

(*staat recht en gaat met zijn varkentje, dat hij aan een koordeke meetrekt, naar zijn moestuintje*).

Kom, Dokus, m'n varkentje, we gaan wat eten zoeken want onze maag is leeg als een lekke ton, na dezen langen vasten... En ik hoop maar dat de duivels zich stil zullen houden, vandaag...

(*Er komt opeens een gierende windstoot.*)

ANTONIUS (*schrikkend*). — Oeioeioei! Daar hebt ge ze al! (*valt op de knieën*) Heere! Och Heere!

DUIVELKENS (*dansen te voorschijn met veel misbaar. Draaien rond Antonius en zijn varken. Vertrap-pelen driest het heele moestuintje, en zingen*):

Rommelebom! Rommelebom! Rom! Dom! Dom!

We komen uit het hellevier,

En plagen u met veel plezier!

Rommelebom! Rommelebom! Rom! Dom! Dom!

Ge zult geen stapke verder gaan,

Geen stapke, geen stapke!

Ge zult geen eten vinden gaan,

Geen hapke, geen hapke!

Straks moet ge dood en hier vandaan,

Met ons, met ons ter helle gaan,

Ter helle, ter helle!

Want zonden hebt ge en kwaad gedaan,

En 't vier zal rond uw zielke slaan,
Met vlammen heete en felle!

Gij dwaze man
Geniet er van!
Al uw gepraat
Komt toch te laat!

Rommelebom, Rommelebom! Rom! Dom! Dom!
(vluchten ijlings weg, gierend « Leve Satan! »)

ANTONIUS (*jammert*). — Och Heere! Och Heere!
Mijn moestuintje platgetrapt! Alles wat ik gewonnen
heb in het zweet mijns aanschijns, in deze dorre vlakke!
Ziet toch eens! Mijn schoone savooikens! En mijn wor-
telkens! en alles! Geen pijltje staat er meer recht! Wat
zullen we nu moeten eten?... O God! Ge beproeft me
zwaar, maar niet mijn wil doch Uw Wil geschiede!
(tot Dokus) Ik zal dan m'n koord nog maar wat dichter
toe halen, en gij, Dokus, m'n varkentje, moet maar zoe-
ken of ge nievers iets te knabbelen vindt... Ga, en de
vrede des Heeren zij met u!

(*Het varkentje verdwijnt knorrend. Het wordt voort-
getrokken van achter de schermen*)

ANTONIUS (*laat zich op het bankske neer*). — 't Is
algelijk toch wreed... Maar alles ter eere Gods...
(*zucht zwaar*)

(*Er is een diepe stilte.*)

*Dan ruischt er een hemelsche muziek, en een engel
zweeft naderbij, dragende een kruikje en een brood, het-
welke hij bij Antonius plaatst. Deze knielt.*)

ENGEL (*zingt*). —

U, Antoon, zoo vroom en goed
Zij Gods vrede en mijn groet,
nù en àlle dagen!

Uw vertrouwen groot en schoon,
en uw bede, Sint Antoon,
mochten God behagen!
Om te lenigen uw nood

mocht ik melk en wittebrood
tot u henen dragen!
Houd nu verder goeden moed,
wàt u ook de duivel doet,
ééns zal redding dagen!

(Hij verdwijnt zacht-zwevend. Muziek sterft weg.

Na een poosje richt de verbauwereerde Antoon zich op en jubelt.)

ANTONIUS. — Op U, o Heer, heb ik gehoopt, en in eeuwigheid zal ik niet beschaamd worden! Ge zijt veel te mild voor mij, armen zondaar; in mijn ziel beieren de paaschklokjes van groot geluk! *(neemt brood en kruikje op)* O! Dit broodje ruikt naar hemelsche zoetheid en dit melkske is vloeiende honig van een massepeinen koeike! Danke, lieve Heer! Dit zal een suikerkermiss zijn voor uw uitgehongerde dienaar!

(Gaat weg met zijn hemelsch gastmaal.

Weer komt er een gierende rukwind, en men hoort gillend schaterlachen. De duiveltjes komen op, met het varkentje in hun midden. Zijn staartje brandt.)

DUIVELKENS *(zingen)*

Zijn koddeke brandt!
Dat is een leutig lolleke,
Zoo 'n vlammend, vlammend krolleke,
Dat is plezant!
Hoort hoe 't knort,
Knorre, knorre, knort!
Zoo is 't dat uw zieleke geroosterd wordt!
Geroosterd wordt! *(bis)*

(Ze loopen schaterlachend weg.)

DOKUS *(loopt sterk-knorrend heen en weer. Terwijl het varkentje op zoek is naar eten, bindt men een tweede touwtje aan zijn voetplankje. Wanneer de duivelkens nu opkomen, trekken ze Dokus zoover dat het tweede touwtje ook achter de schermen kan geworpen worden, zoo-*

dat men het varken gemakkelijk kan doen bewegen zooals men wil.)

ANTONIUS *(met de armen in de lucht, komt aangelopen)*. — Och arme, mijn Dookske! Mijn arm schaapke! Kom hier, mijn sukkelaarke, dat ik uw koddeke blusch! Wat hebben ze gedaan, die schelmen! Die deugnieten! Dat schoon krullend koddeke! Ze moesten allemaal voor eeuwig op een kepernagel vastzitten! Maar laat ik nu niet verwenschen... Da's niet kristelijk... en ze zijn al genoeg gestraft! Wèl, wèl! Zooiets! Als ze mij niet plagen dan hebben ze 't op u gemunt!

(Ondertusschen heeft Antoon de vlam van het staartje gebluscht; 't wordt nu nagekeken, gestreeld, en verbonden met een zwart lapke. Dan trekt hij ermee naar zijn bankske. Hij mag het ook onder zijn arm nemen.)

ANTONIUS. — Kom Dookske, laat ons nu wat uitblazen! *(springt recht als 'n veer)* Ei! Wat komt er dààr? Hoe later in den avond, hoe vreemder volk! Wel Dzeezes van Marante! 't Is een madam!

DAME *(spreekt met sterk-franschen tongval, en draagt een pelgrismantel vol heiligenbeeldekens, die reikt van het hoofd tot de voeten)*

Bonsoir, bonsoir, saint Antoniusse! *(maakt een pensionaat-reverentie)*

ANTONIUS. — Goeden avond, Dame... Wat is de reden van uw laat bezoek, in deze verre woestenij?... En zoo alleen... Me dunkt dat zulk een wonderlijke tocht wel allergevaarlijkst is voor een Dame...

DAME. — O, ik keen skrik heb, saint Antoniusse! Ik très courageuse zijn! Ik 'ne pelgrimage doen naar den heiligen lande...

ANTONIUS. — Dat is een zeer moedig plan, Dame.

DAME. — Maar ik gekoord heb van uw groote makt... en mirakuleuze heiligheid, en groote vroomheid...

ANTONIUS. — Genoeg! Genoeg! Ik ben een arme

zondaar, die hier is komen leven als kluizenaar om zijn zonden uit te boeten...

DAME. — Owie, Owie. Allemaal vergeven door Bon Dieu! Alle zonden! Kij niet zulke groote boeten moet doen! Dat is... exagéré! Kij... drijft over!

ANTONIUS. — O zeer zeker niet, Dame! Ik overdrijf niet, bij zoover ik weet! Maar ga zitten, ik verzoek u! Want ge zult zéér moe zijn!

DAME. — Owie! Owie! Merci beaucoup! Heilige Padder... ik gaarne 'n beetje rust... (*laat zich neer op het uiterste hoekje van de bank, terwijl Antoon op den anderen hoek plaats nam*) Zoo... Ik nie koed kompreneer pourquoi kij, zoo verstandig, nie in de wereld blijft om de menschen om te keer...

ANTONIUS. — Omdat ik al werk genoeg heb met m'n eigen zelf te bekeeren, Dame!

DAME (*schuift wat naar Antoon toe*). — Kij véél te nederig zijn... God u zal straf, omdat kij de talenten niet kebruikt om koed te doen!

ANTONIUS. — Ik heb liever één vogel in mijn hand dan tien in de lucht, Dame! Die één vogel is mijn ziel... En als ik in de wereld ga, dan vliegt ze er vandoor, te zamen met de anderen misschien.

DAME. — Owie! Owie! 't Is wat ik zek. Véél te nederig! (*schuift nog wat op*) Zeer spijtig! Zeer spijtig!... Kij, zoo schoone verstandige man!

ANTOON. — Jezus! Maria! Jozef! Dame, u slaat op hol!... Maar... wat hebt u?

DAME (*ineenkronkelend bij de aanroeping van Antoon*). — O rien! Nieks! Nieks! Ne crise de nerfs!... op de zenuwen! Ik naar den heiligen land gaan om te kenezen...

ANTOON. — Ja, ik dacht al dat U last hadt van de zenuwen... toen u niet kon stilzitten. Jammer... zéér jammer... Maar ik zal u mijn zegen geven « In den

naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes...

DAME (*zakt krampachtig ineen*). — Halt! Halt!
O mijn zenuwen! Mijn zenuwen! (*meteen zakt de doek van haar hoofd en er komen duivelshorens te voorschijn*)

ANTONIUS. — Wät? Waät?... Ge zijt de duivel!
Ik dacht het al! Ik zal uw zenuwen eens gansch genezen, zie! (*plechtig*) Ga van hier, vermaledijde! Vlucht naar uw hellekrocht! In den Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes!

(*De DUIVEL vlucht weg onder luid getier. Mantel valt gansch af, en men ziet de ware duivelsgedaante.*)

ANTONIUS. — Deo gratias!

(*Dadelijk daarop volgt een helsch gedruisch.*)

ANTONIUS. — O God! Wat zal er nu gebeuren?

DUIVELS (*stormen op met knuppels. Cirkelen rond Antoon en zingen:*)

Nu is 't gedaan,

Hij moet er aan,

Hij moet met ons ter helle gaan!

Hotse-botse, hotse-boe!

Hotse-botse-boe! (*ze stooten en slaan Antoon, doch slechts schijnbaar*)

We slaan zijn kluis,

In stof en gruis,

En hem zoo plat gelijk een luis!

Hotse-botse, enz.

(*Ze herhalen deze stroof en slaan achter de schermen met kannibalengedruisch de denkbeeldige kluis van Antonius in.*)

ANTONIUS (*zakt op de knieën*). — M'n kluis! M'n kluis!

(*De duivels komen weerom, dansen rond hem, en duwen hem ter aarde.*)

Toe staak die klucht,

Van bede en zucht,

Ter helle brandt ge toch geducht !

Hotse-botse, hotse-boe !

Hotse-botse-boe !

Hoe ! Hoe ! Hoe ! *(En dan vluchten ze heen,
den mantel der « Dame » meenemend.)*

*(Dan is er een korte poos. Antoon richt zich pijnlijk
half op.)*

ANTOON *(klagend) (dit wordt niet gezongen)*

Uit de diepten van mijn lijden,

durf ik tot U roepen Heer !

Al mijn leden doen zoo zeer !

Vader, staak dit wreede spel,

want mijn lijden wordt te fel

Doch als Gij 't wilt is 't mij wel !

Help mij dragen 't zware kruis,

Zie, nu heb ik thuis noch kluis,

'k Heb nu niets of niemand meer,

Als het kan, o lieve Heer

Als het kàn, o lieve Heer,

Haal dan nu mijn zielke weer !

(Er ruischt muziek. Twee engelen komen op, zingend:)

ENGELLEN :

Antonius, wees zeer verheugd,

Om wat wij u verkonden :

Gij hebt door boete en sterke deugd

Genâ bij God gevonden !

Uw lijden was wel groot en zwaar,

Maar heerlijk is uw loon voorwaar,

Dat wacht u ginder boven !

Welaan, verwinnaar van den strijd,

Wij brengen u voor de eeuwigheid,

In 's hemels zonneshoven !

Alleluia ! Alleluia !

ANTOON *(bevend oprijzend)*. — Och Heere, och
God ! Engelkens, is dat waar ? Komt ge mij halen voor
den hemel ? Hoe heb ik, armen sukkelaar, dat verdiend !